

PHÁT TRIỂN MÔ HÌNH HỢP TÁC XÃ DU LỊCH THÔNG MINH GẮN VỚI BẢO TỒN VĂN HÓA TẠI TỈNH ĐẮK LẮK

NGUYỄN NGỌC CHÂU
Trường Cao đẳng Đắk Lắk

Nhận bài ngày 02/02/2026. Sửa chữa xong 12/03/2026. Duyệt đăng 20/03/2026.

Abstract

This article examines the potential for integrating digital technology into the community-based tourism cooperative model in Dak Lak. By analyzing the current state of digital transformation within the collective economic sector and the potential of indigenous culture, the author proposes solutions for building a smart tourism ecosystem. The findings are directed toward a dual objective: promoting sustainable economic development and preserving the traditional cultural values of local ethnic minority communities in the context of the Fourth Industrial Revolution.

Keywords: Culture, Dak Lak, digital transformation, smart tourism, tourism cooperative.

1. Đặt vấn đề

Hợp tác xã (HTX) hiện nay phát triển mạnh trên địa bàn cả nước ở hầu hết các lĩnh vực kinh tế - xã hội và đang trở thành thành phần kinh tế quan trọng trong nền kinh tế tại Việt Nam. Ngoài việc đóng góp trực tiếp của khu vực HTX vào tăng trưởng kinh tế, các HTX còn đóng góp gián tiếp thông qua tác động tới kinh tế thành viên bằng cách tạo việc làm, giảm chi phí, tăng giá bán, góp phần cải thiện thu nhập, xóa đói giảm nghèo, an sinh xã hội tại địa phương [2]. Đảng và Nhà nước ta luôn khẳng định kinh tế tập thể chính là một trong những động lực quan trọng trong quá trình xây dựng và phát triển nền kinh tế; hơn thế, muốn phát triển bền vững thì kinh tế tập thể, HTX cần phải được xác định là yếu tố mang tính chiến lược và lâu dài [9]. Tuy nhiên, tại khu vực Tây Nguyên, kinh tế tập thể, HTX chưa phát triển tương xứng với thế mạnh của vùng, tỷ lệ đói nghèo vẫn còn cao. Bài toán vừa phải tăng cường phát triển kinh tế địa phương nhanh, mạnh nhưng lại phải gắn liền với bảo tồn và phát huy các giá trị văn hóa truyền thống bản địa một cách bền vững đang đặt ra nhiều thách thức cho những người quản lý và hoạch định chính sách tại tỉnh Đắk Lắk [5]. Đặc biệt, những loại hình du lịch dựa chủ yếu vào danh lam thắng cảnh tự nhiên tuy có sức hấp dẫn lớn nhưng dễ khiến du khách nhàm chán, trong khi nguồn tài nguyên khác có sức hấp dẫn không kém là bản sắc văn hóa đặc trưng của các dân tộc thiểu số tại chỗ thì đáng tiếc lại chưa được khai thác đúng cách. Trong bối cảnh hiện nay, chuyển đổi số là yêu cầu thực tiễn khách quan của sự phát triển đối với mọi thành phần kinh tế, trong đó có khu vực kinh tế HTX. Chuyển đổi số nhằm chuyển đổi mô hình quản trị sản xuất, kinh doanh trong khu vực kinh tế HTX một cách linh hoạt, phù hợp đạt hiệu quả cao, tiết giảm chi phí, tối ưu nguồn lực. Đặc biệt, để thích ứng với các phương thức sản xuất, kinh doanh trong tình hình hiện nay, chuyển đổi số chính là chìa khóa để các HTX nhanh chóng vượt qua thách thức về biến đổi khí hậu, biến động của thị trường, từ đó đón bắt cơ hội nhằm phục hồi, thích ứng và phát triển nhanh, bền vững hơn [8]. Dù vậy, quá trình chuyển đổi số ở nhiều HTX còn chậm; cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin, trang thiết bị phục vụ còn hạn chế; nhiều cán bộ, hội viên tiếp cận chuyển đổi số chậm dẫn đến tình trạng hoạt động kém hiệu quả ở một số HTX. Do đó, việc tìm hiểu thực trạng và đưa ra một

Email: daklak1.tn@gmail.com

số giải pháp phát triển kinh tế HTX vùng Tây Nguyên, trọng tâm là xây dựng hệ sinh thái du lịch cộng đồng bền vững gắn với công nghệ số là hết sức cần thiết.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Cơ sở lý luận về hợp tác xã và chuyển đổi số trong phát triển du lịch thông minh

2.1.1. Bản chất và nguyên tắc của hợp tác xã kiểu mới

a. Bản chất của hợp tác xã

Theo Luật Hợp tác xã số 23/2012/QH13, HTX được định nghĩa là tổ chức kinh tế tập thể, đồng sở hữu, có tư cách pháp nhân, do ít nhất 7 thành viên tự nguyện thành lập và tương trợ lẫn nhau trong hoạt động sản xuất, kinh doanh, tạo việc làm nhằm đáp ứng nhu cầu chung của thành viên, trên cơ sở tự chủ, tự chịu trách nhiệm, bình đẳng và dân chủ trong quản lý. Về bản chất, HTX do nhiều người gắn kết tự nguyện với nhau nhằm thỏa mãn những nhu cầu kinh tế - xã hội, văn hóa của họ và khát vọng thông qua việc đồng sở hữu, kiểm soát một cách dân chủ doanh nghiệp. Khác với các công ty kinh doanh thông thường, HTX quan tâm tới dịch vụ hơn là lợi ích. HTX ra đời dựa trên nguyên tắc dân chủ, bình đẳng, công khai và đoàn kết; mục tiêu hoạt động là mang lại lợi ích vật chất và tinh thần cho tất cả các xã viên, tập thể và cộng đồng [10].

b. Các nguyên tắc hoạt động của hợp tác xã kiểu mới

Hoạt động của hợp tác xã kiểu mới được xây dựng trên các nguyên tắc cơ bản: tự nguyện, dân chủ, bình đẳng và tự chủ. Thành viên tham gia tự do, không phân biệt và cùng quản lý HTX theo nguyên tắc “mỗi người một phiếu”, không phụ thuộc vào vốn góp. Đồng thời, các xã viên góp vốn công bằng, cùng quyết định phân phối lợi nhuận và đảm bảo tính minh bạch trong tài chính. Bên cạnh đó, HTX hoạt động độc lập, tự chịu trách nhiệm nhưng vẫn có thể hợp tác với các tổ chức khác mà không làm mất đi quyền tự chủ. Để phát triển bền vững, HTX chú trọng đào tạo, nâng cao năng lực và tăng cường liên kết giữa các HTX. Cuối cùng, HTX không chỉ hướng đến lợi ích kinh tế mà còn gắn với trách nhiệm xã hội, góp phần phát triển cộng đồng một cách bền vững.

2.1.2. Chuyển đổi số và xu hướng phát triển du lịch thông minh trong khu vực hợp tác xã

Theo Bộ Thông tin và Truyền thông, chuyển đổi số không chỉ là số hóa dữ liệu mà là quá trình thay đổi toàn diện cách sống, làm việc và sản xuất dựa trên công nghệ số. Với khu vực kinh tế tập thể, đây là yêu cầu tất yếu giúp đổi mới quản trị, nâng cao hiệu quả, giảm chi phí và tối ưu nguồn lực. Đồng thời, xu hướng này gắn với chiến lược phát triển kinh tế số quốc gia, giúp HTX bắt kịp và phát triển cùng các khu vực kinh tế khác.

Trong bối cảnh hiện nay, chuyển đổi số được xác định là giải pháp quan trọng và là xu hướng tất yếu tạo ra những cơ hội đột phá để HTX tìm kiếm các mô hình hoạt động hiệu quả hơn. Chuyển đổi số giúp nâng cao năng lực cạnh tranh và khả năng tham gia sâu vào chuỗi giá trị toàn cầu qua việc áp dụng các công nghệ nền tảng giúp nâng cao năng lực cạnh tranh [8]. Cụ thể, trong lĩnh vực nông nghiệp, xu hướng chuyển đổi đang dịch chuyển mạnh mẽ sang nông nghiệp thông minh và nông nghiệp chính xác. Các công nghệ như Internet vạn vật (IoT) và dữ liệu lớn (Big Data) được ứng dụng thông qua các phần mềm cho phép phân tích dữ liệu về môi trường, độ ẩm, ánh sáng và giai đoạn sinh trưởng của cây trồng theo thời gian thực, giúp người tiêu dùng dễ dàng truy xuất nguồn gốc sản phẩm. Đối với chăn nuôi và thủy sản, các công nghệ như chuỗi khối (Blockchain), trí tuệ nhân tạo (AI) và công nghệ nano đang được ứng dụng để kiểm soát chất lượng nước, quản lý thức ăn và sức khỏe vật nuôi, từ đó giảm thiểu chi phí và đảm bảo an toàn thực phẩm.

Trong lĩnh vực thương mại và dịch vụ, chuyển đổi số đang diễn ra mạnh mẽ khi các HTX chuyển từ phương thức truyền thống sang môi trường số. Toàn bộ quy trình từ quản lý, giới thiệu sản phẩm đến tiếp cận khách hàng đều được ứng dụng công nghệ, giúp mở rộng thị trường vượt qua giới hạn địa lý. Nhiều HTX đã xây dựng website, tích hợp phần mềm quản lý và tham gia các sàn thương mại

điện tử như Shopee, Lazada, đồng thời khai thác mạng xã hội như Facebook, Zalo để tăng hiệu quả bán hàng. Bên cạnh đó, các phương thức thanh toán số như QR Code, ví điện tử cũng được áp dụng rộng rãi. Quá trình này góp phần hình thành hệ sinh thái số, liên kết các chủ thể và tối ưu chuỗi giá trị từ sản xuất đến tiêu dùng. Sự chuyển đổi này là một hành trình dài đòi hỏi sự tham gia, chung tay của cả hệ thống chính trị, HTX, người dân và doanh nghiệp. Đặc biệt, trong giai đoạn hiện nay, chuyển đổi số chính là chìa khóa để các HTX nhanh chóng vượt qua thách thức về biến đổi khí hậu và những biến động khó lường của thị trường, từ đó nắm bắt cơ hội để phục hồi và phát triển một cách bền vững hơn.

2.2. Thực trạng phát triển hợp tác xã du lịch và ứng dụng công nghệ tại tỉnh Đắk Lắk

2.2.1. Tiềm năng và các mô hình điển hình

Vùng Tây Nguyên nói chung và tỉnh Đắk Lắk nói riêng sở hữu những tiềm năng, lợi thế to lớn để phát triển mô hình kinh tế hợp tác gắn với du lịch, nhờ vào sự hội tụ giữa điều kiện tự nhiên hùng vĩ và kho tàng văn hóa phong phú. Đắk Lắk có nguồn tài nguyên thiên nhiên dồi dào với địa hình đa dạng, khí hậu mát mẻ cùng nhiều danh lam thắng cảnh nổi tiếng. Đặc biệt, đây là nơi chung sống của 49 dân tộc với những di sản văn hóa phi vật thể quý báu, tiêu biểu là “Không gian Văn hóa công cộng Tây Nguyên” - một kiệt tác của nhân loại. Các giá trị kiến trúc truyền thống độc đáo như nhà rông, nhà dài cùng kho tàng sử thi, trường ca và các lễ hội đặc sắc như lễ cúng bến nước, đua voi, cúng sức khỏe cho voi... đã tạo nên tiền đề thuận lợi để phát triển các loại hình du lịch độc đáo như nghỉ dưỡng, trải nghiệm văn hóa cộng đồng và làng nghề.

Trong những năm gần đây, mô hình HTX tại khu vực này ngày càng được chú trọng, với 1.821 HTX đang góp phần đáng kể vào sự phát triển kinh tế khu vực. Theo thống kê của Liên minh HTX tỉnh Đắk Lắk, hiện có khoảng 10 HTX đang đăng ký và hoạt động khai thác các loại hình du lịch tìm hiểu, khám phá văn hóa và sản xuất nông nghiệp đặc trưng. Một số mô hình điển hình đã khẳng định được hiệu quả thông qua việc kết hợp bảo tồn bản sắc với kinh doanh hiện đại: - *Hợp tác xã Dệt thổ cẩm Tơng Bông (phường Ea Kao)*: Đây là minh chứng cho việc bảo tồn nghề dệt truyền thống kết hợp du lịch trải nghiệm. Tại đây, các thành viên phân chia nhiệm vụ từ sản xuất dệt đến trồng rau, nuôi gia súc và ủ rượu cần để phục vụ ẩm thực. Du khách được tham gia các hoạt động như học dệt, tạc tượng, diễn xướng công chiêng và lưu trú homestay; - *Hợp tác xã Du lịch buôn Jun (xã Liên Sơn Lắk)*: Mô hình này đóng vai trò là “điểm tựa” cho đồng bào người M’Nông bằng cách đưa voi, nhà dài và văn hóa ẩm thực bản địa vào kinh doanh du lịch, mang lại lợi ích kinh tế cao; - *Hợp tác xã Nông nghiệp và Du lịch Phú Nông (xã Ea Nuôl)*: Đơn vị này tập trung khai thác văn hóa nông nghiệp, tận dụng tập quán canh tác và chăn nuôi đa dạng để làm sản phẩm du lịch; - *Các HTX nông nghiệp ứng dụng công nghệ cao*: Điển hình như cà phê của HTX dịch vụ công bằng Ea Tu (Đắk Lắk). Một số HTX đã chủ động ứng dụng thiết bị cảm biến, IoT và AI để số hóa các yếu tố môi trường như nước tưới, độ ẩm, ánh sáng, giúp điều khiển chăm sóc cây trồng qua điện thoại.

Sự chung sức, đồng lòng của người dân trong việc đóng góp nguồn vốn bản sắc sẵn có như công chiêng, nhà sàn, voi... không chỉ giúp gia tăng thu nhập mà còn bảo tồn các giá trị văn hóa trước nguy cơ mai một. Đặc biệt, việc hình thành các mô hình HTX hoạt động theo chuỗi giá trị và ứng dụng khoa học công nghệ đã bước đầu mang lại kết quả thiết thực, khẳng định vai trò quan trọng trong phát triển nông nghiệp và xây dựng nông thôn mới.

2.2.2. Những hạn chế và điểm nghẽn

Mặc dù khu vực kinh tế tập thể tại Tây Nguyên đã có những bước tiến đáng kể, song quá trình phát triển, đặc biệt là trong lĩnh vực du lịch và chuyển đổi số vẫn đang đối mặt với nhiều rào cản nội tại và khách quan. Những điểm nghẽn này bao gồm:

Về hạ tầng và công nghệ, các HTX hiện vẫn thiếu và yếu về cơ sở hạ tầng công nghệ thông tin cũng như trang thiết bị phục vụ chuyển đổi số. Đây là rào cản lớn khiến việc số hóa dữ liệu gặp nhiều

khó khăn và hạn chế khả năng tiếp cận các nền tảng công nghệ hiện đại. Nhiều HTX mới chỉ ứng dụng công nghệ ở một vài khâu riêng lẻ, chưa khai thác hiệu quả trong toàn bộ chuỗi giá trị từ truy xuất nguồn gốc, quản lý chất lượng đến tiêu thụ qua thương mại điện tử. Sự thiếu đồng bộ về cơ sở vật chất cũng khiến HTX lúng túng trong lựa chọn công nghệ và chưa thể triển khai các hệ thống quản lý xuyên suốt.

Về nguồn nhân lực, trình độ đội ngũ quản lý HTX chưa đồng đều và còn hạn chế về kỹ năng công nghệ thông tin. Phần lớn cán bộ quản lý ở độ tuổi trung niên, có tâm lý ngại đổi mới, chưa chủ động tích hợp chuyển đổi số vào quản trị. Nhiều người chưa được đào tạo bài bản, chủ yếu được bầu chọn nội bộ nên thiếu kỹ năng điều hành hiện đại, đặc biệt trong sản xuất thông minh và thương mại điện tử. Bên cạnh đó, thu nhập thấp và thiếu chính sách đãi ngộ dài hạn làm giảm động lực làm việc, đồng thời chưa thu hút được nhân lực chất lượng cao.

Về vốn đầu tư, tài chính là “điểm nghẽn” lớn nhất đối với HTX. Thiếu nguồn vốn ổn định và dài hạn khiến các HTX khó đầu tư đồng bộ vào hạ tầng công nghệ và các mô hình sản xuất hiện đại. Trong khi đó, chi phí đầu tư ban đầu cho chuyển đổi số khá cao, còn các chính sách hỗ trợ chưa đáp ứng đủ nhu cầu. Việc khó tiếp cận nguồn vốn ưu đãi và quỹ đất cũng làm hạn chế khả năng mở rộng sản xuất và xây dựng thương hiệu.

Về liên kết, hoạt động của các HTX còn rời rạc, thiếu kết nối và chưa hình thành chuỗi giá trị bền vững. Tại Đắk Lắk, số lượng HTX du lịch còn ít, phân bố phân tán, khó tạo thành hệ sinh thái. Đồng thời, sự phối hợp giữa các trụ cột như Liên minh HTX số, kinh tế tập thể số và HTX số còn yếu, khiến vai trò dẫn dắt và tạo giá trị thông qua chuyển đổi số chưa được phát huy hiệu quả. Ngoài ra, Chính phủ giữ vai trò then chốt trong việc tạo hành lang pháp lý, hỗ trợ nguồn lực và thúc đẩy chuyển đổi số để hợp tác xã phát triển. Đồng thời, đầu tư và hợp tác xã có quan hệ tương hỗ, giúp kết nối sản xuất nhỏ lẻ với thị trường, nâng cao hiệu quả và giảm rủi ro. Khi các rào cản được tháo gỡ, hợp tác xã sẽ tăng sức cạnh tranh và tham gia sâu hơn vào chuỗi giá trị.

2.3. Giải pháp phát triển mô hình hợp tác xã du lịch thông minh tại tỉnh Đắk Lắk

2.3.1. Nâng cao năng lực số cho nguồn nhân lực

Nâng cao chất lượng nguồn nhân lực được xác định là nhiệm vụ trọng tâm trong phát triển HTX hiện nay. Để đáp ứng yêu cầu thời đại số cần chú trọng đào tạo đội ngũ cán bộ có kiến thức về công nghệ thông tin và kỹ năng quản trị hiện đại. Các cơ quan chức năng cần xây dựng kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng hằng năm, tổ chức các khóa tập huấn về chuyển đổi số, thương mại điện tử và kỹ năng quản lý. Nội dung đào tạo không chỉ dừng ở thủ tục thành lập HTX mà cần bao gồm kỹ năng điều hành, hợp tác nhóm và nghiệp vụ chuyên môn như du lịch, lữ hành. Đồng thời, các cơ sở giáo dục nghề nghiệp địa phương cần tham gia xây dựng chương trình đào tạo phù hợp, góp phần nâng cao năng lực cho người dân trong việc tổ chức và vận hành HTX hiệu quả. Bên cạnh đó, do đặc thù khu vực Tây Nguyên có đồng đồng bào dân tộc thiểu số, các HTX cần xây dựng đội ngũ hỗ trợ chuyên biệt để hướng dẫn và đào tạo kỹ năng sử dụng công nghệ cho người dân. Hoạt động tập huấn cần linh hoạt, sát thực tiễn giúp người dân dễ tiếp cận và tự tin tham gia HTX. Khi được trang bị đầy đủ kỹ năng số, người dân sẽ chủ động phát triển sản phẩm từ bản sắc văn hóa địa phương, qua đó vừa nâng cao thu nhập, vừa góp phần bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa cộng đồng một cách bền vững.

2.3.2. Xây dựng hệ sinh thái du lịch thông minh

Để xây dựng một hệ sinh thái du lịch bền vững, các HTX cần đẩy mạnh việc số hóa sản phẩm và dịch vụ nhằm nâng cao tính minh bạch và chất lượng trải nghiệm cho du khách. Việc ứng dụng các công nghệ hiện đại như chuỗi khối (blockchain) và mã vạch vào các sản phẩm làng nghề, thổ cẩm giúp du khách dễ dàng truy xuất nguồn gốc, theo dõi quy trình sản xuất theo thời gian thực, từ đó khẳng định giá trị thực của các sản phẩm bản địa. Bên cạnh đó, các HTX cần số hóa toàn bộ quy trình nghiệp vụ, từ quản lý khách hàng đến chuỗi liên kết dịch vụ nhằm đảm bảo chất lượng phục vụ đồng

nhất và chuyên nghiệp. Việc ứng dụng các thiết bị cảm biến để số hóa các yếu tố môi trường hay quản lý điện, nước và vệ sinh tại các điểm du lịch cũng là giải pháp quan trọng để tối ưu hóa nguồn lực và nâng cao năng lực quản trị cho các đơn vị. Trong khâu kết nối thị trường, các HTX cần tích cực tham gia vào môi trường kinh tế số bằng cách đẩy mạnh quảng bá thông tin khách hàng, sản phẩm và dịch vụ trên không gian Internet. Thay vì chỉ dựa vào các phương thức truyền thống, HTX nên chủ động xây dựng website tương tác, cổng thông tin tích hợp và thiết lập các gian hàng trên các sàn thương mại điện tử lớn như Shopee, Lazada, Tiki, hay các nền tảng quốc tế như Alibaba và Amazon. Đồng thời, việc sử dụng hiệu quả mạng xã hội (Facebook, Zalo) và các phương thức marketing số sẽ giúp các HTX tiếp cận được đối tượng khách hàng toàn cầu mà không cần gặp mặt trực tiếp, giúp gia tăng đáng kể doanh thu và uy tín thương hiệu trong bối cảnh hậu dịch bệnh. Cuối cùng, để tạo ra những sản phẩm du lịch chất lượng cao và có khả năng thích ứng với biến đổi khí hậu, các HTX cần đưa các phần mềm quản lý thông minh vào quy trình vận hành thực tế. Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) và Internet vạn vật (IoT) giúp HTX dự báo và kiểm soát tốt các điều kiện môi trường, từ đó bảo vệ cảnh quan thiên nhiên và duy trì các sản phẩm du lịch nông nghiệp bền vững. Các giải pháp camera thông minh và phần mềm quản lý lộ trình cũng cần được triển khai để theo dõi hoạt động của lái xe, hành khách và xử lý kịp thời các phát sinh trên đường đi, đảm bảo an toàn tuyệt đối cho du khách. Khi cả ba trụ cột gồm Liên minh HTX số, Kinh tế tập thể số và HTX số được kết nối chặt chẽ, khu vực này sẽ hình thành nên một hệ sinh thái du lịch thông minh mạnh mẽ, mang lại giá trị thiết thực cho cả thành viên và cộng đồng.

2.3.3. Hoàn thiện cơ chế, chính sách

Để tháo gỡ những "điểm nghẽn" về nguồn lực, Nhà nước cần khẩn trương rà soát và sửa đổi các văn bản pháp luật liên quan đến đất đai và tín dụng nhằm tạo điều kiện bình đẳng cho HTX hoạt động như các loại hình doanh nghiệp khác. Cụ thể, cần sửa đổi các quy định tại Luật Đất đai để thống nhất với Luật HTX, cho phép các tổ chức kinh tế tập thể được giao đất hoặc thuê đất ổn định phục vụ mục đích sản xuất nông nghiệp, lâm nghiệp và xây dựng trụ sở. Song song đó, các chính sách tín dụng cần được điều chỉnh theo hướng linh hoạt hơn với các khoản vay ưu đãi, thời hạn dài và điều khoản khoan hồng để HTX có đủ kinh phí đầu tư vào công nghệ cao và hạ tầng du lịch. Việc đơn giản hóa các thủ tục thụ hưởng chính sách và tạo môi trường kinh doanh bình đẳng sẽ giúp HTX tự chủ, tự chịu trách nhiệm và khuyến khích họ mở rộng quy mô tham gia thị trường.

Một giải pháp mang tính chiến lược là xây dựng Đề án chuyển đổi số và ứng dụng công nghệ thông tin riêng cho khu vực HTX với lộ trình thực hiện theo từng bước cụ thể. Đề án này cần tập trung vào việc hỗ trợ các HTX thực hiện số hóa thông tin từ khâu quản trị, sản xuất đến tiêu thụ, đồng thời cung cấp các hướng dẫn chi tiết để họ tham gia hiệu quả vào các sàn thương mại điện tử. Nhà nước nên đóng vai trò thúc đẩy, điều phối thông qua các chương trình hỗ trợ HTX nghiên cứu khoa học công nghệ, giảm thiểu các chế độ pháp lý phiền hà và loại bỏ mọi rào cản kìm hãm sự sáng tạo. Việc xây dựng hệ sinh thái Liên minh HTX số - Kinh tế tập thể số - HTX số cần được ưu tiên triển khai để hình thành các chuỗi giá trị hàng hóa hiện đại và bền vững. Đồng thời, cần phát huy mạnh mẽ vai trò của Liên minh HTX trong việc làm cầu nối giúp các HTX tiếp cận nguồn vốn, công nghệ và thị trường. Liên minh HTX các cấp phải thực sự trở thành trung tâm hỗ trợ thiết lập các mối liên kết thị trường, quảng bá sản phẩm và đảm bảo các tiêu chuẩn chứng nhận chất lượng như OCOP, VietGAP hay các chứng nhận quốc tế. Thông qua việc nâng cao uy tín và khả năng tiếp thị, Liên minh HTX giúp loại bỏ các khâu trung gian, từ đó gia tăng giá trị lợi nhuận cho các thành viên và đảm bảo đầu ra ổn định cho các sản phẩm du lịch, nông sản. Việc định kỳ rà soát, đánh giá hiệu quả hoạt động và nhân rộng các mô hình HTX điển hình sẽ tạo ra động lực lan tỏa, khẳng định vị thế nòng cốt của kinh tế tập thể trong phát triển kinh tế địa phương.

3. Kết luận

Phát triển kinh tế tập thể, với nòng cốt là HTX giữ vai trò quan trọng trong tăng trưởng bền vững, đảm bảo an ninh lương thực và công bằng xã hội. Tại Đắk Lắk, mô hình HTX du lịch thông minh không chỉ mang ý nghĩa kinh tế mà còn là hướng đi chiến lược nhằm bảo tồn và phát huy giá trị văn hóa các dân tộc thiểu số trong bối cảnh chuyển đổi số. Dù còn hạn chế về hạ tầng và nguồn nhân lực những kết quả bước đầu của các HTX tiêu biểu đã cho thấy hiệu quả của việc kết hợp giữa bản sắc văn hóa và công nghệ. Vì vậy, để mô hình này phát triển bền vững cần sự phối hợp đồng bộ: Nhà nước hoàn thiện chính sách, tháo gỡ rào cản về vốn, đất đai và thúc đẩy chuyển đổi số; trong khi các HTX phải chủ động nâng cao năng lực số, ứng dụng công nghệ trong quản trị, sản xuất và tiêu thụ để nâng cao sức cạnh tranh. Như vậy, trong bối cảnh Cách mạng Công nghiệp 4.0, chuyển đổi số chính là “chìa khóa” để khu vực kinh tế tập thể tại Đắk Lắk nhanh chóng vượt qua các thách thức về thị trường và biến đổi khí hậu để phát triển nhanh và bền vững hơn. Khi công nghệ được ứng dụng để làm giàu thêm giá trị văn hóa bản địa, các HTX du lịch sẽ không chỉ tạo ra nguồn sinh kế ổn định cho người dân mà còn góp phần khẳng định vị thế nòng cốt trong tiến trình xây dựng nông thôn mới và phát triển kinh tế vùng Tây Nguyên.

Tài liệu tham khảo

- [1] Ban Chấp hành Trung ương (2022). *Nghị quyết số 20-NQ/TW, ngày 16/6/2022 về tiếp tục đổi mới, phát triển và nâng cao hiệu quả kinh tế tập thể trong giai đoạn mới.*
- [2] Bộ Kế hoạch và Đầu tư (2024). *Sách trắng Hợp tác xã Việt Nam năm 2024.* NXB Thống kê, Hà Nội.
- [3] Chính phủ (2018). *Nghị định số 57/2018/NĐ-CP, ngày 17/4/2018 về cơ chế, chính sách khuyến khích doanh nghiệp đầu tư vào nông nghiệp, nông thôn.*
- [4] Chính phủ (2018). *Nghị định số 98/2018/NĐ-CP, ngày 05/7/2018 về chính sách khuyến khích phát triển hợp tác, liên kết trong sản xuất và tiêu thụ sản phẩm nông nghiệp.*
- [5] Diệp Anh, Minh Anh (2022). *Du lịch Tây Nguyên - Tiềm năng cần được “đánh thức”.* Nguồn: <https://baochinhphu.vn/du-lich-tay-nguyen-tiem-nang-can-duoc-danh-thuc-102221118175227345.htm>, ngày 18/11/2022.
- [6] Đình Đối (2023). *Khi hợp tác xã tham gia làm du lịch.* Nguồn: <https://baodaklak.vn/kinh-te/202308/khi-hop-tac-xa-tham-gia-lam-du-lich-22a144a/>, ngày 13/8/2023.
- [7] Huệ Linh (2024). *Cần đẩy nhanh tốc độ chuyển đổi số các hợp tác xã.* Nguồn: <https://vov.vn/cong-nghe/chuyen-doi-so/can-day-nhanh-toc-do-chuyen-doi-so-cac-hop-tac-xa-post1128982>, ngày 17/10/2024.
- [8] Nguyễn Hữu Nhuận và cộng sự (2022). *Chuyển đổi số trong hợp tác xã quốc tế và bài học kinh nghiệm cho Việt Nam.* Tạp chí Kinh tế và Phát triển, số 305 (2), tháng 11, tr. 58-68.
- [9] Nhi Lê, Nguyễn Thị Thu Huyền (2022). *Phát triển kinh tế tập thể và hợp tác xã: Con đường của thế giới và nhu cầu tất yếu với Việt Nam.* Nguồn: <https://www.tapchiconsan.org.vn/web/guest/nguyen-cu/-/2018/825785/phat-trien-kinh-te-tap-the-va-hop-tac-xa-con-duong-cua-the-gioi-va-nhu-cau-tat-yeu-voi-viet-nam.aspx>, ngày 04/08/2022.
- [10] Quốc hội (2012). *Luật Hợp tác xã.* Luật số 23/2012/QH13, ngày 20/11/2012.